

A Kúria

mint felülvizsgálati bíróság

végzése

Az ügy száma: Gfv.VI.30.068/2025/3.

A tanács tagjai: Dr. Simonné dr. Gombos Katalin a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Döme Attila bíró

Dr. Farkas Antónia bíró

Dr. Madarász Anna bíró

A felperes: cég1 (cím1)

A felperes képviselője: Márton és Bázsa Ügyvédi Iroda (cím2, ügyintéző: dr. Márton Ádám László ügyvéd)

Az alperes: cég2 (cím3)

Az alperes jogi képviselője: Szerencsés, Hajdu és Társai Ügyvédi Iroda (cím4; ügyintéző: dr. Hajdu György ügyvéd)

A per tárgya: vételár és vállalkozói díj megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél: az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék, 1.Gf.75.303/2024/10-II. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság, 15.G.XX.21.829/2023/15/II. számú ítélet

Rendelkező rész

A Kúria a felülvizsgálatot megtagadja.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem alapjául szolgáló tényállás

[1] A felek szóban adásvétellel vegyes vállalkozási szerződést kötöttek, amely alapján az alperes meghatározott áron gumiabroncsokat értékesített a felperes részére, a felperes pedig az általa elvégzett javító-szerelő szolgáltatás értékét és a gumiabroncs meghatározott árás melletti ellenértékét volt jogosult számlázni az alperes számára. A felek – figyelemmel az egymás irányában kölcsönösen kiállított teljesértékű, nem csupán az árrest tartalmazó számlákra – heti pénzforgalmi elszámolásban állapodtak meg annak érdekében, hogy a kiállított és a másik fél által befogadott számlák alapján fennálló követelések megfelelően elszámolásra kerüljenek és csak a különbözetet kelljen megfizetnie az adott félnek a másik szerződő fél részére.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[2] A felperes keresetében öt darab kiegyenlített, illetve csak részben kiegyenlített számlára hivatkozva az alperes 6.754.858 forint tőke és járulékai megfizetésére kötelezését kérte.

[3] Az alperes ellenkérelmében 374.519 forint és járulékai vállalkozói díj vonatkozásában a keresetet jogalapjában és összecszerűségében elismerő nyilatkozatot tett, ezt meghaladó részében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság ítéletében 6.754.858 forint tőke és járulékai megfizetésére kötelezte az alperest. Az ítéletet 374.519 forint tőke és járulékai részében fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatónak nyilvánította.

[5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 383. § (2) bekezdése alapján – helyes indokaira utalással – helybenhagyta. Határozatának indokolásában megállapította, hogy az alperes által felhívott eseti döntésekben a bíróságok a kompenzációt a felek megállapodásaként értelmezték, nem egyoldalú jognyilatkozattal tett beszámításként, jelen perben azonban ilyen egybehangzó nyilatkozat nem volt megállapítható, és az alperes sem tett ilyen jellegű tényelőadást. Az alperes által felhívott jogszabályhelyek adóigazgatási, könyvelési szempontból utaltak a „kompenzációra” anélkül, hogy ezt a fogalmat meghatározták volna. Az, hogy a kompenzáció mint technikai művelet mikor teszi az adót esedékessé, illetve ezt a mérlegben miként kell kimutatni, polgári anyagi jogi szempontból relevanciával nem bír, a beszámítástól eltérő anyagi jogi intézményt nem teremt. Rögzítette, hogy a felek közötti polgári jogi jogviszony állt fenn, amelyben az egyenmű és lejárt követelések egybeszámítása a beszámítás törvényi tényállásának felel meg. Amennyiben a kompenzációt gyűjtőnévnek tekintjük és a beszámítást ennek egyik elemének, akkor az volt vizsgálendő, hogy az alperes egyoldalú jognyilatkozata alkalmas volt-e a felperesi követelés megszüntetésére, az egyenmű és lejárt követelések fennálltak-e, és a felperesi követelést az alperes igénye kioltotta-e. E körben a másodfokú bíróság kiemelte, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a feltüntetett számlák mögött milyen teljesítés állt. Rámutatott továbbá, hogy a felek között nem árrés számlázása valósult meg, és nem volt megállapítható, hogy a kompenzációs levelekben ugyanazok a gumiabroncsok elszámolása valósult volna meg,

A felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelem

[6] A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítélet elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen a korábban már elismert összegű díjat meghaladó részében a felperes keresetét elutasító döntés meghozatalát, másodlagosan az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítását kérte.

[7] Az alperes felülvizsgálat engedélyezés iránti kérelmet is előterjesztett a Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjára hivatkozással. Álláspontja szerint a jogerős ítélet sérti a Pp. 279. § (1) bekezdését, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.). 6:63. § (5) bekezdését, 6:1. -át, 6:58. §-át, 6:215. §-át, az általános forgalmi adóról szóló 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 60. § (1) bekezdését, 196/B. § (2) és (3)

bekezdését, a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Számviteli tv.). 65. § (6) bekezdését és 68. § (5) bekezdését.

[8] Érvelése szerint jogkérdésként merül fel az, hogy helytálló-e az az álláspont, amely szerint a számviteli és általános forgalmi adó tekintetében bekövetkező követelés- és tartozás mérséklés, kiegyenlítés nem azonos a Ptk.-ban foglalt beszámítással, hanem annál tágabb fogalmat takar, mivel nem csak egynemű, lejárt és esedékes követelések esetén lehet alkalmazni, hanem különmemű, illetve jövőben teljesítendő követelések esetén is. További jogkérdésként fogalmazható meg, hogy a felek rendelkezhetnek-e úgy, hogy bármely pénzben kifejezhető igényüket a kompenzáció számviteli módszerével teljesítik. Ezen jogkérdéseknek azért van különleges súlya és társadalmi jelentősége, mert a gazdasági élet szereplőinek széles köre gyakran alkalmazza a perbeli kompenzációs megállapodást, és így a gazdasági ügyszakban ítélkező bíróságok előtt is gyakran előfordul. Hangsúlyozta, hogy jelen ügyben nem egyoldalú beszámítási nyilatkozatokról, hanem a felek közötti teljesítési megállapodásról van szó, amely valóságos és számviteli teljesítést jelent. A jogkérdésnek kiemelt társadalmi jelentősége van, mivel a jogerős ítélet alkalmas arra, hogy a társadalom bizalma megrendüljön a számviteli kompenzáció és pénzforgalmi elszámolás jogintézményében.

A Kúria döntése és jogi indokai

[9] A Kúria előjáróban rögzíti, hogy az adott vagyoni jogi perben a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolással hagyta helyben [Pp. 408. § (2) bekezdés], a felülvizsgálat lefolytatása érdekében ezért szükséges volt az engedélyezés iránti kérelem előterjesztése [Pp. 409. § (1) bekezdés, 412. § (2) bekezdés], amelynek az alperes eleget tett.

[10] A kérelemhez kötöttség perjogi szabályából [Pp. 2. § (2) bekezdés] következően a Kúria a felülvizsgálatot kizárólag a fél által megjelölt okból engedélyezheti. Erre figyelemmel az alperes által előterjesztett felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet kizárólag abból a szempontból vizsgálta, hogy az abban előadottak alapján a jogszabálysértés vizsgálata a felvetett jogkérdés különleges súlya és társadalmi jelentősége miatt indokolt-e.

[11] A Kúria megállapította, hogy jelen ügyben a Pp. 409. § (2) bekezdésének b) pontjában foglalt, a felülvizsgálat kivételes engedélyezésének követelményei az alábbiak szerint nem teljesültek.

[12] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pont első fordulata (a felvetett jogkérdés különleges súlya) akkor teszi lehetővé a jogerős ítélet felülvizsgálatát, ha a vizsgált jogkérdés az egyedi ügyön túlmutat. Előfordulhat ugyanis, hogy nem alakult ki széttartó bírói gyakorlat, és a joggyakorlat továbbfejlesztésére sincs szükség, de a felülvizsgálati kérelem olyan jogértelmezési kérdést tartalmaz, amellyel kapcsolatban a Kúria korábban még nem foglalt állást. Ez az eset áll fenn például akkor, ha egy új jogszabály értelmezése, vagy egy joghézag kitöltése elvi iránymutatást igényel. Ezekben az esetekben az is szükséges a felülvizsgálat engedélyezéséhez, hogy valamilyen további – általában a jogegységgel, illetve közvetetten a

jogbiztonsággal kapcsolatba hozható – fontos ok fennálljon, és ennek folytán a Kúria iránymutatása váljon szükségessé. Ilyennek tekinthető például, ha a jogkérdés nagy számban előforduló új típusú ügyben merül fel (Kúria Gfv.VI.30.304/2024/2.).

[13] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjának második fordulatában írt engedélyezési ok alapján, a felvetett jogkérdés társadalmi jelentőségére figyelemmel akkor engedélyezhető a felülvizsgálat, ha a jogkérdés a jogalanyok széles körét közvetlenül vagy közvetett módon érinti. Nagy társadalmi jelentősége lehet egy jogkérdésnek akkor is, ha a jogsértő gyakorlat fenntartása másokat is a jogsértő gyakorlat folytatására ösztönözhet (Kúria Gfv.III.30.425/2023/3., Gfv.VI.30.458/2022/2.).

[14] Az alperes által megjelölt jogkérdésekkel kapcsolatban a Kúria rögzíti, hogy a másodfokú bíróság nem tett olyan megállapítást, miszerint a számviteli és általános forgalmi adó tekintetében bekövetkező követelés- és tartozás mérséklés, kiegyenlítés azonos lenne a Ptk.-ban foglalt beszámítással, vagy hogy a felek ne egyezhethnének meg úgy, hogy bármely pénzben kifejezhető igényüket a kompenzáls számviteli módszerével teljesítik. A másodfokú bíróság kifejezetten nem tulajdonított jelentőséget a külön jogszabályokban az adóigazgatási, könyvelési szempontból, illetve az adófizetés esedékessége tekintetében meghatározott kompenzáció fogalomnak.

[15] Bár az alperes által megfogalmazott jogkérdés szerint a külön jogszabályokban szabályozott kompenzáció a Ptk.-ban szereplő beszámításnál tágabb fogalmat takar, amely különmemű, jövőben teljesítendő követelések esetén is lehetővé tenné a beszámítást, ennek nincs jelentősége, mert egyrészt a perben egynemű követelésekről volt szó, másrészt a jogerős ítélet nem tartalmaz olyan megállapítást, miszerint a felek megállapodása nem terjedhet ki jövőben teljesítendő, később esedékes követelések kompenzáció útján való rendezésére. A jogerős döntés azon alapul, hogy – szemben az alperes által felhívott eseti döntésekben írtakkal, amelyekben a bíróságok a kompenzációt a felek megállapodásaként értelmezték – jelen perben a másodfokú bíróság ilyen egybehangzó nyilatkozat létét nem tudta megállapítani. Erre tekintettel vizsgálta a másodfokú bíróság, hogy az alperes egyoldalú nyilatkozata alkalmas volt-e a felperesi követelés megszüntetésére.

[16] A Kúria megítélése szerint az alperes az engedélyezés iránti kérelmében valójában azt sérelmezte, hogy az eljáró bíróságok vele ellentétes jogi álláspontra helyezkedtek, a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem megfelelően értékelték. A jogerős ítélet állított jogszabálysértésének érdemi vizsgálata azonban önmagában az engedélyezés alapjául nem szolgálhat, azt a Kúria – az engedélyezés feltételeinek fennállása esetén – kizárólag a felülvizsgálati eljárásban vizsgálhatja (Kúria Pfv.V.20.132/2022/2.).

[17] A Kúria hangsúlyozza, hogy az alperes nem hivatkozott olyan újszerű jogintézményre, amely állásfoglalást igényelne, valamint nem adta elő, hogy az általa vitatott kérdésnek – azon túl, hogy állítása szerint a gazdasági életben a kompenzációs megállapodás gyakran alkalmazott módszer – mennyiben van az egyedi ügyön túlmutató jellege. A fél részére értelmezést igénylő kérdések felvetése önmagában nem alapozhatja meg a jogerős határozat jogereje feloldásának lehetőségét magában hordozó felülvizsgálat engedélyezését (Gfv.VI.30.114/2022/2.).

[18] Mindezekre tekintettel az engedélyezésnek Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt feltételei nem állnak fenn, ezért a Kúria a jogerős végzés felülvizsgálatát a Pp. 411. §

(1) és (2) bekezdése alapján megtagadta.

[19] A Kúria a kérelmet a Pp. 411. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[20] A végzés elleni felülvizsgálatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[21] 2016. évi CXXX. törvény 409. § (2) bekezdés b) pont, 411. § (1) és (2) bekezdés

A döntés elvi tartalma

[22] A Pp. 409. § (2) bekezdés b) pontjára alapított engedélyezési ok esetén a félnek a kérelmében elő kell adnia annak indokait, hogy a felvetett jogkérdést milyen okból tekinti különleges súlyúnak, illetve mi indokolja álláspontja szerint annak társadalmi jelentőségét. A jogerős ítélet állított jogszabálysértésének érdemi vizsgálata az engedélyezés alapjául nem szolgálhat.

Budapest, 2025. november 5.

Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes s.k. előadó bíró, Dr. Döme Attila s.k. bíró, Dr. Farkas Antónia s.k. bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró